

Statenmededeling

Onderwerp

Keuze voor structurele oplossing Wilhelminakanaal Tilburg

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

1. De definitieve keuze voor herbouw sluis II als structurele oplossing voor de geohydrologische problematiek in het Wilhelminakanaal;
2. Het evaluatieonderzoek Wilhelminakanaal en de vervolgacties.

Datum

5 december 2017

Documentnummer

GS: 4284799

PS: 4288938

Aanleiding

Op 15 juli 2016 hebben uw Staten ingestemd met het beschikbaar stellen van extra financiële middelen voor afbouw van het huidige project Opwaardering Wilhelminakanaal (fase 1). Daarbij horen de herbouw van Sluis II (de voorkeursoplossing van gemeente Tilburg en provincie) naar klasse IV (i.v.m. geohydrologische problemen) en opwaardering van het kanaal tot de haven Loven in Tilburg naar klasse IV (fase 1,5) ([Statenbesluit 52/16](#)). Uw Staten hebben, samen met de Raad van de gemeente Tilburg aangedrongen op een evaluatieonderzoek aangezien scope, budget en planning van het project ingrijpend gewijzigd zijn.

Op [13 september 2016](#), [28 november 2016](#), [29 mei 2017](#) en [14 juli 2017](#) heb ik uw Staten geïnformeerd over de voortgang van dit dossier: over de opzet van het evaluatieonderzoek, over het feit dat de minister onder voorbehoud heeft ingestemd met de herbouw van Sluis II en de vervolgaanpak. Het Rijk maakte een voorbehoud op de door uw Staten gewenste herbouw van Sluis II omdat uit nader onderzoek bleek dat de bodemsamenstelling ter plaatse anders was dan gedacht. Volgens het Rijk was hierdoor wellicht een snellere en goedkopere oplossing (laagpeiloplossing) voor dit project mogelijk. Voor aanvullende onderzoeken, een oordeel van een commissie van deskundigen, een toets aan de kaders van flankerend beleid (met name op het gebied van grondwater en natuur) en voor een consultatieronde langs de meest belanghebbende partijen vroeg het Rijk ons meer tijd.

Provincie en gemeente Tilburg hebben als partners in dit project ingestemd met dit aanvullende onderzoek naar een alternatieve oplossing onder de voorwaarde dat een definitief besluit voor de structurele oplossing uiterlijk in het najaar van 2017 genomen zou worden en dat de voorbereidingen voor de herbouw van Sluis II onverminderd door zouden gaan.

Bevoegdheid

Wij informeren uw Staten vanuit onze uitvoerende rol. Uw Staten kunnen hiervan kennisnemen op basis van uw controlerende rol.

Datum

5 december 2017

Documentnummer

GS: 4284799

PS: 4288938

Kernboodschap

1. *Op basis van onderzoeken, adviezen en consultatie besluiten Rijk en Regio definitief tot herbouw van Sluis II als oplossing voor de geohydrologische problematiek van het Wilhelminakanaal.*

Begin september zijn de resultaten uit de aanvullende onderzoeken naar de alternatieve oplossing van het Rijk in een consultatieronde voorgelegd aan Brabant Water, waterschappen en natuurorganisaties. Ook de deskundige Reeshofbewoner is hierbij betrokken.

Uit de resultaten van de consultatieronde blijkt dat er in de omgeving bij bewoners en bij de meerderheid van genoemde belanghebbende partijen geen draagvlak is voor de laagpeiloplossing. Dit komt omdat zij de onzekerheden en restrisico's (oa op verzakken van gebouwen) door de grondwaterdaling te groot vinden en omdat de laagpeiloplossing onvoldoende klimaatbestendig is en strijdig met provinciaal grondwater- en natuurbesluit.

Rijk en regio besluiten daarom definitief voor herbouw van sluis II en kiezen daarmee definitief voor de oplossing die voor de lange termijn het meest betrouwbaar en minste risicovol is. Daarmee is voor de regio eindelijk een einde gekomen aan een periode van onzekerheid over de veiligheid in de regio en de bereikbaarheid van het bedrijventerrein voor klasse IV-schepen.

De voorbereidende werkzaamheden voor de herbouw van sluis II gaan, zoals afgesproken tussen Rijk en Regio in augustus 2016, intussen gewoon door. Voor het vervolgtraject wordt de personele capaciteit uitgebreid en borgen we de tijdige beschikbaarheid van financiële middelen.

2. *De externe Commissie van Deskundigen komt op basis van een externe, systematische analyse tot belangrijke lessen voor complexe infrastructurele projecten die in samenwerking tussen meerdere overheidspartijen tot stand komen.*

Als bijlage 1 treft uw Staten de Eindrapportage van het Evaluatieonderzoek aan. Deze Eindrapportage is tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van een Commissie van Deskundigen, die voor de uitvoering van het onderzoek werd ondersteund door de combinatie van AT Osborne en LievenseCSO. De verantwoording van het onderzoek is opgenomen in de rapportage.

De evaluatie van het project Opwaardering Wilhelminakanaal Tilburg is met name gericht op het 'leren'. Zowel Rijk, gemeente Tilburg als de provincie hebben met belangstelling kennis genomen van de rapportage en een gezamenlijke reactie (zie bijlage 2) gemaakt. In de gezamenlijke reactie van

de drie partners gaan deze drie partijen dan ook expliciet in op de lessen die de Commissie van Deskundigen ons aanbiedt.

Uit het onderzoek blijkt dat het ontstaan van de geohydrologische problematiek is te wijten aan een complex van factoren zonder dat sprake is van 'aperte missers in het onderzoek' of het kunnen aanwijzen van een 'schuldige'.

Datum

5 december 2017

Documentnummer

GS: 4284799

PS: 4288938

Samengevat zijn de belangrijkste lessen:

1. Geef meer aandacht aan een veerkrachtig rollenspel bij meervoudige aansturing (aanbeveling 8).
2. Het borgen van de kwaliteit van de onderzoeksresultaten (aanbevelingen 1, 2, 3, 5 en 6) en onzekerheden ook expliciet benoemen
3. Het organiseren van en ruimte bieden voor 'tegenkrachten' (aanbeveling 4 en 7).

Consequenties

1. *De meerkosten voor aanleg en (toekomstig) beheer, onderhoud en bediening van sluis II passen niet binnen de financiële kaders van het besluit van uw Staten van 15 juli 2016.*

Het Rijk geeft aan dat er sprake is van meerkosten ten opzichte van de eerdere raming medio 2016 (onderdeel van PS-besluit 52/16). Deze meerkosten zijn het gevolg van noodzakelijke aanpassingen aan de nieuw gerealiseerde sluis III, de waterkracht turbine en het spuikanaal naast de sluis, noodzakelijke aanpassingen aan het kanaalpand tussen de sluizen II en III (waterpeil gaat niet 2,55 m omlaag), extra kosten voor projectvoorbereiding, de huidige situatie op de aannemersmarkt en de afkoopsom voor 'eeuwigdurend' toekomstig beheer, onderhoud en bediening voor de komende jaren.

De kosten van herbouw sluis II, incl. hierboven genoemde aanpassingen, worden door het Rijk thans globaal geraamd (bandbreedte is +/- 30%) op € 46-86 mln. In 2016 is gerekend met circa € 48 mln. De afkoopsom voor toekomstig beheer, onderhoud en bediening wordt thans geraamd op € 16-28 mln (bandbreedte is +/- 30%).

Dit college is van mening dat een betrouwbare oplossing voor de lange termijn die kan rekenen op voldoende draagvlak in de regio noodzakelijk is. Daarom is door de bestuurlijke partijen overeengekomen om deze meerkosten te dekken volgens de eerder in de intentieverklaring vastgelegde verdeelsleutel (70:15:15 voor Rijk/Provincie/Gemeente).

De totale meerkosten voor de provincie ten opzichte van de beschikbaar gestelde middelen bedragen hiermee tussen € 2,3-10,3 mln. Als er meer duidelijkheid is over de exacte meerkosten zal een voorstel voor de dekking aan uw Staten worden voorgelegd.

2. *De provincie neemt de acht lessen over en trekt lessen uit de evaluatie.* Wij nemen de aanbevelingen zoals we die samen met Rijk en gemeente Tilburg hebben geformuleerd naar aanleiding van de acht lessen van de

Commissie van Deskundigen over.

Wij constateren dat er in de afgelopen periode al stevige stappen zijn gezet in het verbeteren van de samenwerking bij complexe infrastructurele projecten (zoals het vervolg van het Wilhelminakanaal, maar bijv. ook bij PHS of de aanpak van de N65).

Datum

5 december 2017

Documentnummer

GS: 4284799

PS: 4288938

Als we kijken naar de lessen die de Commissie van Deskundigen aanbeveelt leidt dit voor de provincie, aanvullend ten opzichte van de afspraken in de stuurgroep, tot de volgende acties:

- bij projecten waarin sprake is van samenwerking met andere partijen zal een expliciete afweging over de rol van de provincie worden gemaakt en zullen afspraken over de rol van partijen, de zeggenschap en de verdeling van risico's worden vastgelegd, inclusief de daarbij passende governance;- de leerervaringen uit het huidige project zullen breed worden gedeeld in de ambtelijke organisatie;
- bij alle projecten zal gestructureerd aandacht worden besteed aan een degelijke analyse van de scope, de juiste borging van onderzoeken en onderzoeksresultaten (met in de regel een second opinion) en de analyse van risico's en bijbehorende beheersmaatregelen;

Europese en internationale zaken

Gemeente Tilburg heeft het initiatief genomen om voor fase 1,5 Europese cofinanciering aan te vragen (TEN-T/CEF). De aanvraag is niet succesvol gebleken.

Communicatie

Tijdens het BO-MIRT op 6 december 2017 hebben rijk en regio op basis van onderzoeken, adviezen en consultatie definitief besloten tot herbouw van sluis II. Tweede Kamer, Provinciale Staten en de gemeenteraad van Tilburg worden allen op 8 december tegelijkertijd schriftelijk geïnformeerd.

Geconsulteerde en overige belanghebbende partijen (oa de deskundige Reeshofbewoner), bedrijven en bewoners worden vervolgens eveneens (schriftelijk) op de hoogte gebracht van het definitieve besluit.

Een persbericht wordt verspreid.

Vervolg

De voorbereidende werkzaamheden voor herbouw sluis II gaan door.

Definitieve afspraken over de extra bijdragen per partij worden gemaakt na de nadere uitwerking van het ontwerp van sluis II en na het opstellen van een gedetailleerde raming van de herbouw van sluis II. Na de nadere uitwerking van het ontwerp, genoemde raming en toekomstige beheer-, onderhouds- en bedieningswerken, wordt bij een volgend P&C-moment een voorstel voor de dekking gedaan en de exacte bedragen in de begroting verwerkt (de huidige bandbreedte bedraagt zoals eerder beschreven € 2,3 -10,3 mln). Rijk en gemeente Tilburg hanteren een vergelijkbare werkwijze. Voordat tot uitvoering van de werken wordt over gegaan wordt, naar verwachting 2e helft 2018, een bestuursovereenkomst gesloten.

Wij houden uw Staten via de reguliere voortgangsrapportages op de hoogte van de voortgang van de opwaardering van het Wilhelminakanaal Tilburg.

Datum

5 december 2017

Documentnummer

GS: 4284799

PS: 4288938

Bijlagen

1. Eindrapport evaluatie Wilhelminakanaal fase1 (4284881)
2. Memo Eindrapport Evaluatie Wilhelminakanaal tbv stuurgroep (4285108)

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen

Opdrachtgever: de heer A.H.A.M. Derks, (073) 681 22 75,
aderks@brabant.nl, cluster Projecten en Vastgoed van eenheid Algemeen
Directeur.

Opdrachtnemer: de heer A.J.M.M. Korsten, (073) 681 24 63,
jkorsten@brabant.nl, afdeling Integraal Project-Management van cluster
Projecten en Vastgoed.